

Žádáme všechny ZO ČZS, aby nejpозději do 15. března 2014 zaslaly návrhy na vyznamenání svých zasloužilých členů na sekretariát Územního sdružení Olomouc. Postupujte prosím podle informací ve věstníku a stanov ČZS.

► ◀☀ **Nutné práce na zahrádce v prosinci a lednu:**

použité informace jsou čerpány: www.zahradkari.cz: ↓

► ◀Prosinec i tehdy, když na zahrádce neleží sníh, není ani zamrzlá půda a svítí slunce, přináší majiteli zahrádky více času, než kdykoli jindy během roku již proto, že se začíná již po 16. hodině šerit a ráno se rozednívá relativně později. Většina prací na zahrádce je již hotová a blížící se zimu prozrazuje i některé ptactvo (sýkorky), které stále častěji nalétá k lidským obydlím. Nezapomeňte jim vyvěsit krmítko - připevňujete-li ho na kůl, který ze zahrádky na jaře odstraňujete, zatlučte jej včas, dokud půda není ještě zamrzlá. Při příkrmování pěvců dbejte na to, aby krmivo nezvlhlo.

► ◀Z ovocných stromů můžete odstraňovat mumifikované (ty jsou na bezlistých stromech snadno viditelné) a jinak poškozené zapomenuté plody, odstraňte všechny opadané plody pod stromy a můžete podle přízně počasí začít oškrabávat starou borku z kmenů rovnou na plachtu, u stromu podloženou. Všechny oškrábané části palte.

► ◀Od poloviny měsíce se již mohou řezat rouby pro jarní přeroubování ovocných stromů. Již začátkem měsíce (na sv. Barboru) je dobré pro ozdobu bytu nařezat několik výhonů planých třešní se zjevnou násadou květních pupenů, nebo trnek pro domácí rychlení ve váze. Ty vám do vánoc v teple vykvetou. Chcete-li spíše květ žluté barvy, ostříhejte na zahrádce z keře několik proutků forzýtie (stačí 10. prosince) a namočte je celé na půl dne v teplé (35 °C) vodě. Po ošetření dejte proutky do vázy s vodou, kterou umístíte v teple. Teplá vodní lázeň pomůže i barborkám z třešní, či trnek.

► ◀Ještě nyní můžete v přírodě najít mnohé druhy rostlin použitelných pro vazačské účely. Suché části rostlin vhodně doplní [nasušené květiny](#) z letního období.

► ◀Před příchodem mrazů si zkontrolujte uskladnění přípravků na ochranu rostlin - tekuté vám nesmí zmrznout, sypké nesmí zvlhnout.

► ◀Prostory s uskladněným ovocem často větrejte, skladované ovoce kontrolujte, plody se znaky napadení hnilobou vybírejte a poškozené likvidujte. Pro vypěstování nových sazenic révy a pro potřebu roubování odeberte ještě před příchodem mrazů réví. Je období rychlení některé zeleniny - ve tmě puky čekanky salátové a na světle pažitku, kadeřavou petržel, mangold. Bezmrazých dnů využijte ke sklizni kadeřávku, růžičkové kapusty, či zimního póru ze záhonů, které jste minulý měsíc zakryli (slámou, chvojím apod.). Nezapomeňte pravidelně kontrolovat uskladněnou zeleninu. Na ochranu proti myším rozmístěte na vhodná místa pastičky s atraktivními (ne však jedovatými) návnadami. Při teplotách nad nulou větrejte hodně pařeňšitě se zeleninou (zimní endivie apod.).

► ◀Ve dnech, kdy nemrzne, zalijte ještě stálezelené rostliny zvláště tehdy, byl-li podzim sušší. Dřeviny, choulostivější na rozlámání váhou sněhu (jehličnany) svažte.

► ◀Zasněžená zahrada ulevuje zahrádkáři od té pravé fyzické práce a umožňuje mu v klidu se zamyslet nad svými pěstitelskými úspěchy, nad pěstováním v příštím roce, nad potřebou zakoupení potřebných hnojiv, semen a sadbového materiálu.

► ◀Tuto klidnější dobu může pěstitel využít ke studiu literatury (zahrádkářské nakladatelství Květ v časopise Zahrádkář uvádí širokou nabídku knih, videokazet a PC-nosičů) a k návštěvám zahrádkářských školení, kde načerpá nové teoretické poznatky a připraví se na novou vegetační sezonu.

► ◀Je ideální období pro naplánování nových výsadeb místo těch co se neosvědčily. Myslete při tom i na děti při výběru vhodných a [bezpečných rostlin](#).

► ◀Leden jako měsíc hlubokého vegetačního klidu dopřává zahrádkářům ještě relativní odpočinek od intenzivní práce na zahrádce. Každý by si měl důkladně rozmyslet, co bude následující rok na své zahrádce

pěstovat, s čím byl loni spokojen a čemu se naopak na zahrádce nedařilo. Nejprve, než budete obcházet obchody s osivem, prohlédněte zásoby z minulých let.

► ◀ Osivo si podržuje klíčivost i několik let. Např. cibule, pór - max. jen 2 roky, mrkev, petržel, čekanka, salát, špenát klíčí i po třech letech, košťálová zelenina, rajče, paprika asi 5 let a okurky a tykve až 10 let. Před nákupem si můžete klíčivost vyzkoušet na malém vzorku, pro orientaci stačí jen 10 semen, ty zanořte do vlhkého papíru na talířku a zakryjte tak, aby nevyschly. Za jeden až dva týdny na teplém místě budete vědět, jak na tom osivo je. Statistická chyba z malého vzorku pro hrubou orientaci není podstatná, neboť obvykle sejeme větší množství a sadbu přebíráme, nebo na záhonu jednotíme.

► ◀ Před výsevem se osivo doporučuje mořit, to je možné na sucho tak, že jej promícháte s přebytkem mořidla, které na sítku odstraníte, nebo při mokřém moření odvážené množství mořidla vmícháte do navlhčeného osiva, to pak necháte vyschnout a poté vyséváte. Žádné mořidlo není volně k dostání, je možné nakupovat jediné již namořené osivo (sáčky musejí být označeny). Pamatujte, že by se osivo mělo uchovávat v originálních obalech, zvláště pokud se jedná o vícevrstevné kovoplastové fólie a na místě, kde teplota nepřekračuje 12 °C.

► ◀ U sadby [brambor](#) nespolehejte jen na zásoby z vlastní sklizně, ale sadbu obměňujte, i relativně pěkná sadba může být zamořena virovými chorobami. O výběru [vhodných odrůd brambor](#) se dozvíte v samostatném článku, (je dostupný na www.zahradkari.cz → odborné informace → kalendárium → leden) vybírejte je především podle varných typů.

► ◀ Na zahrádce zaměřte svou pozornost na kontrolu neporušenosti oplocení a výšku sněhové pokrývky, zjištěná poškození je třeba ihned opravit a přebytečný sníh vyvézt ke starším stromům, nebo na záhony, aby do zahrádky nemohla vniknout zvěř, která by ohryzala stromky - pokud není sníh, pamatujte, že zajíci a králíci využijí kdejaké skuliny při zemi a pochutnají si i na zazimované zelenině.

► ◀ Je nejvhodnější termín odběru roubů peckovin a jádrovin - důležité je odebírat z letorostů vybraných zdravých stromů a míst dostatečně osluněných. Nařezané a jmenovkou řádně označené rouby se ukládají do přiměřeně vlhkého písku v dostatečně chladném sklepě, příp. zapustíme do země na chladném místě zahrádky (severní strana u stromu, či stavby), pro lepší uchování zasypeme rouby sněhem. Pro jarní množení bobulovin (rybíz, angrešt) můžeme dřevité řízky uchovat obdobně.

► ◀ Majitelé broskvoní by již nyní měli pamatovat na kadeřavost - ta se sice projeví až na prvních listech, ale ochrana se provádí i pokud jsou přes zimu teplejší období, hoube způsobující kadeřavost stačí již několikadenní oteplení nad 10 - 12 °C, což je i v tužší zimě celkem obvyklé. Nejspolehlivější termín je když kvetou (práší) lísky

► ◀ Na zeleninových záhonech přezimují některé druhy kořenových, ale i košťálových zelenin - pastinák a černý kořen, růžičková kapusta, kadeřávek, pór (ale pozor, jen pár odrůd je vhodných k přezimování), polníček nebo i špenát. Využíváme jejich mrazuodolnost a podle potřeby je sklízíme za příznivých podmínek postupně až do jara. Kadeřávek sklízíme odřezáváním listů od okraje, společně s růžičkovou kapustou je můžeme sklízet i za mrazu. Po sklizené zelenině záhony za bezmrazého počasí co nejdříve zryjte. ► ◀ Uskladněnou zeleninu ve sklepě je nutné pravidelně a pečlivě kontrolovat. Houbové choroby dokáží za příznivých zvláště vlhkých podmínek celou skládku rychle zničit, sklep je nutné pravidelně větrat, i pokud mírně mrzne. Je nutné ihned odstranit případná ohniska napadení. Naopak písek pro založenou kořenovou zeleninu je nutné mírně vlhčit, aby kořeny nepřeschly.

► ◀ Podle potřeby odebíráme ze zahrady i kadeřavou petržel, kterou je dobré před příchodem zimy zakrýt chvojím. I když není k dispozici sklep, poskytně nám zahrádka tuto zeleninu čerstvou během celé zimy. S déletrvajícím mrazem a sněhovou pokrývkou je nutné předem počítat a část přezimující zeleniny pro kuchyňskou potřebu si připravit v zakrytém pařeništi. ► ◀ Zelinařit v tomto období může i ten, kdo nemá žádnou zahrádku ani menší záhonek pod oknem, či balkon. V bytě lze narychlit pažitku, která poskytuje čerstvou, zdravou a chutnou nať. Pro své rychlení chce jen teplo a světlé místo. Stačí jí na podzim přesadit do květináče a nyní přenést na teplé a světlé místo. Podobně lze v této době rychlit i nať petržele, naťového celeru, cibuli zimní-sečku, či čekanku salátovou. Postupným výsevem se dá v bytě pěstovat i řeřicha, které jako pěstební substrát stačí vlhká buničitá vata na tácku, či v nepotřebném kelímku. Do vytápěného skleníku, či teplého pařeniště můžeme koncem měsíce začít s výsevem celeru, protože má dlouhou vegetační dobu, pro rychlení vyséváme salát (JANTAR, SMARAGD), ředkvičky, rané kedlubny (např. PRAGA, DVORANA nebo modrý AZUR). Ve studeném pařeništi můžete pěstovat i salát HUMIL, který dobře snáší nízké teploty.

- ▶ ◀ Semena skalniček a jiných trvalek, která vyžadují přemrznutí, vyséváme již v tuto dobu.
- ▶ ◀ Pokud dovolí počasí, může vinařící zahrádkář v tuto dobu navázat kompost do viničky, opravit si zdivo terasy, impregnovat kolíky pro jarní výsadbu a podle potřeby opravovat ochranu kmínků révy. Ve sklepě kontroluje víno, které podle potřeby čeří bentonitem.
- ▶ ◀ Pozornost zasnežení a stavu sněhové pokrývky vyžadují i jehličnany, které jsou zvláště choulostivé na polámání tíhou těžkého sněhu (odstraňujeme sníh nejlépe hráběmi a kontrolujeme svázání snadno rozklesávajících druhů dřevin), dále okrasné keře, z nichž jsou některé zvláště choulostivé na holomrazy (tamaryšky, ibišky, či kdoule).
- ▶ ◀ Na podzim vysázené rostliny, zvláště stálezelené dřeviny musíme v bezmrazých dnech zalévat i během zimy - mráz totiž snadno půdu vysuší, hloubku promrznutí půdy můžeme ovlivnit nastýláním kořenového balu. Dostatečné přikrytí žádají i trvalky. Na holomrazy je potřebné pamatovat i u skalky a dostatečně ji smrkovým chvojím zakrýt. Pokud není dostatečně vysoká sněhová pokrývky, je potřebné obdobně ošetřit i růže nastýlkou z listí, nebo chvojí.
- ▶ ◀ Odebíráme [dřevité řízky](#) z listnatých keřů a stromů, které chceme namnožit, Pokud máme poloteplé pařeniště či skleník, můžeme řízkováním množit ještě nyní snadněji kořenicí jehličnany.
- ▶ ◀ Tvarované živé ploty z listnáčů je možné za bezmrazých dnů stříhat, za příznivého počasí se můžete pustit i do průklestu dřevin. U keřových tvarů bobulovin (angrešt, rybíz) odstraňte čtyřleté a starší výhony - řežte je až u země a nenechávejte pahýly, které bývají napadány houbovými chorobami, tak je udržíte stále v dobré kondici. U stromkových tvarů odstraňte uschlé větve a podle potřeby korunky mírně prosvětlete.
- ▶ ◀ Nezapomeňte na příkrmování sýkorek a dalších pěvců, kteří jsou na vaší zahrádce velkými pomocníky v ochraně před škůdci. Pokud budete ptákům stavět krmítka můžete využít kdejaké dřevění zbytky, jen pamatujte na to, aby bylo přehledné a na přehledném místě - do krmítka, kde mají strach z napadení ptáci chodí velmi neradi.
- ▶ ◀ Pokud hodláte podpořit početní stavy opeřenců na své zahrádce, investujte do jejich bydlení a postavte jim vhodné budky. Přes zimu na to bývá trochu více času. Budky lze i zakoupit hotové pak pamatujte, že pro malé druhy sýkorek postačí vletový otvor 2,6 - 3 cm (výše je uvedeno 3,2 až 3,5 cm) , pro rehky černohlávky a brhlíky pak 3 - 3,5 cm. Celkové rozměry nejsou příliš kritické, budka by měla mít asi dvojnásobnou výšku oproti šířce a objem kolem 2,5 - 3 litrů s otvorem v horní polovině budky. Orientace vletového otvoru uzpůsobte spíše situaci, vyberte raději zastíněné místo a hlavně nedávejte budky příliš blízko vedle sebe. Doporučená vzdálenost je více než 20 m.
- ▶ ◀ Pokud to počasí dovolí a je nad nulou, můžete se pustit do přehazování kompostu tak, aby vše, co leželo na povrchu, se dostalo dovnitř a naopak. Kompost má být alespoň metr vysoký s rovnou plochou nahoře asi 60 - 100 cm širokou. Do přehazování se můžete pustit, i pokud je slabší vrstva na povrchu zmrzlá, vzniklé hroudy pomohou uvnitř kompostu jeho provzdušnění a díky biologické činnosti rychle roztají.
- ▶ ◀ Popel ze dřeva, který vám přes zimu přebývá, nepoužívejte ke hnojení záhonů přímo, je dobré jej přidat do kompostu, nejlépe při jeho přehazování.
- ▶ ◀ Hotový kompost můžete během zimy navázat na zryté záhony, na jaře navezený kompost jen důkladnějším přehrabáním promícháte s povrchovou vrstvou půdy a můžete sázet.
- ▶ ◀ Pokud máte na zahrádce pařeniště je konec ledna vhodný termín k přípravě na novou sezonu. Pařeniště vyvezte do hloubky 20 - 50 cm a nechte několik dnů zakryté odpočinout, v únoru do něj navezete hnůj a založíte jej k teplému nebo poloteplému rychlení.

Dobrý den,

Obracím se na Vás s možností **odběru koňského hnoje pro zahrádkáře**. V areálu Dvůr Nové Zámky u Litovle zdarma nabízíme odběr koňského hnoje. Při odběru většího množství hnoje poskytujeme odvoz do 5 km zdarma.

Místo odběru: Nové Zámky u Litovle.

Budu vděčná za případné rozšíření této zprávy. Předem děkuji, Ing. Petra Holoušová, Dvůr Nové Zámky s.r.o., tel: 724 238 688, holousova@dvurnovezamky.cz

◀ ▶ ☀ Ochrana rostlin na zahrádce v lednu:

Uvedený kalendářní přehled je použit s laskavým svolením autorů publikace:

Účinná ochrana zahradních plodin - Josef Horák, Jaroslav Rod, ([GRADA](#) – 2011) ↓

◀ ▶ V lednu (stejně jako v prosinci) pravidelně **kontrolujeme uskladněné ovoce**. Skladovací prostory pravidelně větráme, hnilobami napadené plody ihned odstraňujeme a likvidujeme.

◀ ▶ V zimě máme dostatek času ke zhotovení hnízdících budek pro ptactvo a k jejich umístění v sadu. Především se **snažíme přilákat sýkorky** a vytvořit pro ně zimní nocoviště, a to pomocí nově vytvořených budek anebo např. využitím použitých trubkových feromonových lapáků Etocap CP či odpadních umělohmotných rour, jejichž jeden otvor zaslepíme. Zhotovené dřevěné budky pro sýkorky by měly mít vnitřní rozměry 14 x 14 x 25 cm. Vletový otvor o průměru 3,2-3,5 cm je třeba umístit v horní třetině výšky přední desky a musí se nasměrovat k jihu nebo k východu. Budky zavěšujeme do výšky 2-3 m. V zimě také na zahradě nezapomínáme pomocí zhotoveného krmítka **příkrmovat i ostatní ptáky**. Sýkorky dávají přednost olejnatým semenům a kousku zavěšeného loje.

◀ ▶ Pravidelně i v lednu **kontrolujeme oplocení zahrad**, aby se do nich nedostala zvěř, a během celé zimy pak **studujeme odbornou literaturu a navštěvujeme školicí akce**.

Plán školení pro rok 2014 – pořádá ČZS, Územní sdružení Olomouc Regionální centrum Olomouc u hlavního vlakového nádraží, 1. patro – přednáškový sál Centaurus

Pořadatelé srdečně zvou na školení všechny příznivce zahrádek a zahrádkaření, zúčastnit se mohou nejen členové ČZS, ale také neorganizovaní zájemci.

Vstup je možný jen do naplnění kapacity přednáškového sálu.

datum	hodina	přednášející	název přednášky
4.1.2014	8 - 10	Bc. Tomáš Jan, ZS ÚKZÚZ Želešice	Pěstování a doporučené odrůdy skořápkového ovoce
	10 - 12	Ing. Jana Dlouhá, Týnec nad Labem	Pěstování drobného ovoce
11.1.2014	8 - 12	Ing. Stanislav Kaňák, Okrasné školky, Nová Dědina, okr. Frýdlant n. Ostravicí	Pěstování růží
25.1.2014	8 - 12	Ing. Daniela Benediková, Centrum rostlinnej výroby, Piešťany	Meruňky, broskvoně, mandloně - pěstování a odrůdová skladba
1.2.2014	8 - 9	Ing. Eva Nováková, Agrobiosfer, Raduň u Opavy	Přírodní stimulace a výživa zahradních rostlin
	9 - 10	Ing. František Teichmann, Symbiom, okr. Lanškroun	Mykorrhizující přípravky pro rostliny na celý život
	10 - 12	Ing. Miroslav Kalina, Roudnice nad Labem	Hnojení ovocných stromů a zeleniny v domácích zahrádkách
8.2.2014	8 - 12	Ing. Jan Prášil, Ing. Karel Zavadil, SĚMO a.s., Smržice	Pěstování zeleniny na domácí zahrádce
22.2.2014	8 - 12	Jaroslav Matejsek, Vršovka, okr. Nové Město nad Metují	Založení a ošetřování ovocného sadu

▶ **Poradenská služba – každou středu, mimo 1. v měsíci, mezi 13.⁰⁰ a 16.⁰⁰ hodinou (na sekretariátě ÚS ČZS)**

ZO ČZS si mohou vyzvednout na sekretariátě ÚR ČZS v Olomouci, tř. 1. máje 5, každou středu, mimo 1. v měsíci:

▶ **členské známky na rok 2014 + ke každé známce zdarma „Rukověť zahrádkáře 2014“ + kalendářik ČZS.**

Telefonické dotazy mimo středu Vám zodpoví členové ÚS ČZS Olomouc:

Předseda – J. Rod, tel.: 723 339 521, e-mail: jaroslav.rod@centrum.cz

tajemník - J. Skarupský, tel.: 605 127 698, e-mail: j.skarupsky@seznam.cz

hospodář – J. Kačerová, tel.: 775 639 152

Redakce: Vlasta Schubertová, ČZS ÚS Olomouc - konečná úprava

(neprošlo jazykovou úpravou)